

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 21CoP/159/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8521201224
Dátum vydania rozhodnutia: 15. 12. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Antónia Kandravá
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2021:8521201224.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Antónie Kandravej a členov senátu JUDr. Elišky Wagshalovej a JUDr. Ingrid Kalinákovej, v právnej veci starostlivosti súdu o mal. T. O., narodeného XX.XX.XXXX, trvale bytom Z. Ľ. XXX, toho času Z. Ľ. XXX, dieťa rodičov: otca F. O., narodeného XX.XX.XXXX, trvale bytom Z. Ľ. XXX, právne zastúpený Advokátska kancelária J & J Partners, s.r.o., so sídlom Palackého 2, Košice, a matky V. O., narodenej XX.XX.XXXX, trvale bytom Z. Ľ. XXX, právne zastúpený JUDr. Vladimírom Dlugolinským, advokátom so sídlom Levočská 1, 064 01 Stará Ľubovňa, o nariadenie neodkladného opatrenia, o odvolaní matky proti uzneseniu Okresného súdu Stará Ľubovňa č. k. 4P/92/2021-66 zo dňa 11.10.2021, takto

rozhodol:

I. Mení uznesenie tak, že nariaduje neodkladné opatrenie v tomto znení:

Otec je oprávnený a povinný stretávať sa s mal. T. po dobu jedného mesiaca od právoplatnosti tohto uznesenia, každý pondelok a stredu v čase od 15.00 hod. do 16.30 hod., vždy v priestoroch Úradu práce, sociálnych a rodiny Q. Ľ.R., v budove na R.. XX. Z. XX, Q. Ľ., za prítomnosti matky a povereného zamestnanca Úradu práce, sociálnych a rodiny Stará Ľubovňa.

Matka je povinná mal. T. na styk s otcom riadne pripraviť a v čase začatia styku zabezpečiť jeho prítomnosť v budove Úradu práce, sociálnych a rodiny Stará Ľubovňa.

Po uplynutí doby jedného mesiaca od právoplatnosti tohto uznesenia je otec oprávnený a povinný stretávať sa s mal. T. každý párny týždeň kalendárneho roka v pondelok a stredu v čase od 15.00 hod. do 17.00 hod. a sobotu v čase od 10.00 hod. do 13.00 hod., a každý nepárny týždeň kalendárneho roka v utorok a štvrtok v čase od 15.00 hod. do 17.00 hod..

Matka je povinná mal. T. na styk s otcom riadne pripraviť a v čase začatia styku ho odovzdať otcovi v mieste svojho bydliska. Po skončení styku je otec povinný mal. T. odovzdať matke v mieste jej bydliska.

II. Nariadením neodkladného opatrenia sa mení uznesenie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 21CoP/169/2020 zo dňa 03.12.2020.

III. Toto neodkladné opatrenie bude trvať do právoplatnosti úpravy výkonu rodičovských práv a povinností na čas po rozvode manželstva v konaní vedenom na Okresnom súde Stará Ľubovňa pod sp. zn. 4P/94/2020.

IV. V prevyšujúcej časti návrh otca na nariadenie neodkladného opatrenia zamietam.

odôvodnenie:

I. Predmet konania

1. Otec sa podaným návrhom na nariadenie neodkladného opatrenia domáhal dočasnej úpravy jeho styku s mal. T. každý párny týždeň v pondelok v čase od 15.00 hod. do 18.00 hod., v stredu v čase od 15.00 hod. do 18.00 hod., v sobotu v čase od 14.00 hod. do 18.00 hod. a v nedeľu v čase od 14.00 hod. do 18.00 hod., a každý nepárny týždeň v utorok v čase od 15.00 hod. do 18.00 hod. a vo štvrtok v

čase od 15.00 hod. do 18.00 hod. Stretnutie mal. T. s otcom má prebiehať bez prítomnosti matky, pričom otec si na adrese svojho trvalého bydliska prevezme maloletého od matky a po ukončení styku jej ho odovzdá v mieste jej bydliska.

II. Obsah napadnutého rozhodnutia

2. Okresný súd Stará Ľubovňa ako súd prvej inštancie (ďalej aj ako „súd“) napadnutým uznesením rozhodol, cit.:

„I. Súd m e n í neodkladné opatrenie č.k. 4P/113/2020-46 zo dňa 26.10.2020 v spojení s uznesením Krajského súdu Prešov č.k. 21 CoP/169/2020 zo dňa 3.12.2020 tak, že otec je oprávnený stretávať sa s mal. T. počas prvého týždňa od vykonateľnosti rozhodnutia, ktorý je adaptačnou dobou, v pondelok a stredu v čase od 15,00 hod. do 16,30 hod. v domácnosti matky mal. dieťaťa a za prítomnosti matky, ďalej v piatok a v sobotu v čase od 15,00 hod. do 17,00 hod. v domácnosti otca a za prítomnosti matky.

II. Následne je otec mal. dieťaťa je o p r á v n e n ý po reálnom zrealizovaní stretnutí počas adaptačnej doby stykať sa s mal. T. O. každý pondelok, stredu v čase od 15,00 hod. do 17,00 hod. a v sobotu v čase od 15,00 hod. do 17,00 hod., a to bez prítomnosti matky.

III. Otec si dieťa prevezme v určenom čase na adrese trvalého pobytu matky, na ktorej jej aj dieťa v určenom čase odovzdá.

IV. Trvanie neodkladného opatrenia je časovo o b m e d z e n é do nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej vedenej Okresným súdom Stará Ľubovňa pod sp. zn. 4P/94/2020.

V. V prevyšujúcej časti návrh zamietá.

VI. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.“

3. Rozhodnutie súd právne zdôvodnil ustanoveniami § 324 ods.1, 2, § 325 ods. 1, § 326 ods. 1, § 327, § 328 ods. 1, § 329 ods. 1, § 336 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej aj ako „CSP“), čl. 24 Charty základných práv Európskej únie, čl. 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa, § 26, § 28 ods. 2 zákona č. 36/2005 Z.z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej aj ako „zákon o rodine“).

4. Súd sa stotožnil s návrhom kolízneho opatrovníka upraviť kontakt otca so synom viackrát v týždni, v kratších, pravidelne sa opakujúcich časových intervaloch. To dieťaťu poskytne možnosť postupne si zvykať na prítomnosť otca a pomaly sa adaptovať na odpútanie sa od matky ako primárnej vzťahovej osoby. K stretávaniu sa otca so synom nedošlo už dlhšiu časovú dobu, čo viedlo súd k zmene predchádzajúcej súdnej úpravy. Toho času je vhodné určiť adaptačnú dobu počas prvého týždňa od vykonateľnosti rozhodnutia, s tým, že otec bude oprávnený stretávať sa s maloletým v pondelok a stredu v čase od 15.00 hod. do 16.30 hod., v domácnosti matky za jej prítomnosti, a v piatok a v sobotu v čase od 15.00 hod. do 17.00 hod. v domácnosti otca a za prítomnosti matky.

5. Po uplynutí adaptačnej doby je otec oprávnený stykať sa s mal. T. každý pondelok a stredu v čase od 15.00 hod. do 17.00 hod. a v sobotu v čase od 15.00 hod. do 17.00 hod., bez prítomnosti matky.

6. O trovách konania súd rozhodol v súlade s ustanovením § 52 CMP, podľa ktorého žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania ak tento zákon neustanovuje inak.

III. Obsah odvolania matky a opatrovníka

7. Proti uzneseniu podal odvolanie otec, namietajúc, že styk podľa napadnutého rozhodnutia sa v domácnosti matky neuskutočnil. Otec pre obavy o svoj život a zdravie nebol ochotný a schopný do rodinného domu matkinho otca, pričom matka zároveň odmietla uskutočniť styk s otcom na verejnom priestranstve. Je presvedčený, že úprava styku bude účelná a možná aj v domácnosti otca za prítomnosti

matky v rámci jednotýždňovej adaptačnej doby. Navrhol napadnuté uznesenie zmeniť tak, že otec je oprávnený stretávať s mal. T. počas prvého týždňa vykonateľnosti rozhodnutia, ktorý je adaptačnou dobou, v pondelok a streda v čase od 15.00 hod. do 16.30 hod., a v piatok a v sobotu v čase od 15.00 hod. do 17.00 hod., v domácnosti otca a za prítomnosti matky.

8. Proti uzneseniu podal odvolanie aj opatrovník, považujúc ho zo strany rodičov za nerealizovateľné. Súdom určené miesto stretnutia počas adaptačnej doby nezabezpečilo kontakt otca s dieťaťom z dôvodu pretrvávajúceho konfliktu medzi oboma rodinami. Navrhol, aby sa 4 adaptačné stretnutia uskutočnili v priestoroch Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Stará Ľubovňa, za prítomnosti opatrovníka. Takto určené miesto je zárukou, že stretnutie prebehne bez výraznejších konfliktov, ktoré by mohli negatívne vplývať na mal. T..

9. Matka sa s odvolacím návrhom opatrovníka nestotožnila. Priestory budovy úradu sú pre maloletého neznámym prostredím. Môže sa ešte viac upnúť k matke ako primárnej vzťahovej osobe a vyvolať tak väčšie komplikácie v stretávaní s otcom. Dĺžka adaptačnej doby je zároveň nepostačujúca a nezabezpečí maloletému prirodzený a spontánny prechod do stretávania v domácnosti otca. Nie je v záujme dieťaťa ani otca. Nepozná jeho režim, kedy vstáva, ide spať, aký je jeho denný režim. Otec sleduje iba svoj cieľ, keď starostlivosť o dieťa zobral ako spor. Matka bude rešpektovať svoje povinnosť tráviť čas s maloletým v domácnosti otca, samozrejme, tomu musí predchádzať ochota otca naplniť svoju časť adaptačnej doby. Styk by mohol prebiehať aj dopoludňajších hodinách, keďže v tom čase sa rodičia matky v domácnosti nenachádzajú a súrodenci sú v škole. Napadnuté uznesenie navrhla zmeniť spôsobom, ktorý v odvolaní špecifikovala.

IV. Hodnotenie odvolacieho súdu

10. Krajský súd v Prešove (ďalej aj ako „odvolací súd“) príslušný na rozhodnutie o odvolaní v zmysle ust. § 34 CSP, v spojení s ust. § 2 ods. 1 zákona č. 161/2015 Z.z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „CMP“), preskúmal napadnuté rozhodnutie podľa zásad uvedených v § 62 a nasl. CMP, bez nariadenia pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP a contrario, pričom dospel k záveru, že napadnuté uznesenie je potrebné zmeniť.

11. Z obsahu súdneho spisu je zrejmé, že rodičia nežijú v spoločnej domácnosti. Ich vzťahy sú konfliktné, pričom zapojení do toho boli aj členovia širšej rodiny. Napokon, pomery medzi účastníkmi konania sú už odvolaciemu súdu známe z jeho vlastnej rozhodovacej činnosti. Opakovane je problematická úprava styku otca s mal. T.. Rodičia nie sú schopní dohody, vzájomne sa fyzicky aj psychicky atakujú, preto bezodkladne musí zasahovať súd. Celú situáciu komplikuje tá skutočnosť, že žiaden z rodičov doposiaľ nemá vlastnú domácnosť, kde by mohol prebiehať styk maloletého s nerezidentným rodičom.

12. V predchádzajúcich konaniach prihladal odvolací súd na najlepší záujem mal. dieťaťa a minulé priebehy udalostí medzi účastníkmi konania. Matka podľa vlastných slov bola vyhodená z domácnosti rodičov otca, následne sa presťahovala k svojim rodičom. Keďže sa jednalo o dieťaťu známe prostredie, súd ho považoval za vhodné miesto priebehu styku s otcom. Nadväzujúce udalosti však ukázali, že otec a rodičia matky nedokážu spolupracovať, čo viedlo k tomu, že styk podľa úmyslov odvolacieho súdu neprebíhal. Nepomohol ani rodičmi dohodnutý priebeh styku na verejnom priestranstve. Jeho výsledkom nebolo budovanie rodičovského vzťahu, ale podané trestné oznámenie pre fyzické napadnutie. Odvolací súd apeloval na otca, aby voči rodičom matky vystupoval pokorne, ten sa ich však podľa vlastných tvrdení bojí a pre obavy o život a zdravie do ich domácnosti odmieta vstúpiť.

13. Terajšia situácia smie byť neprehľadná čo do vzťahov medzi jednotlivými členmi rodín rodičov, no vedie len k tomu, že dieťa sa s otcom nestretáva, rodičia sa stresujú konfliktnými situáciami a otec sa bojí osoby matkinho otca. Za tohto stavu nemieni odvolací súd hodnotiť, do akej miery otec naplnil očakávania odvolacieho súdu, pretože na piedestál hodnôt stavia najlepší záujem dieťaťa, ktoré prezumovane potrebuje budovať citové väzby s obidvomi rodičmi. Ak styk s otcom dlhodobo neprebíha, súd musí zvážiť alternatívy, bez toho, aby sa prikláňal na stranu ktoréhokoľvek rodiča. Tu niet víťaza, len porazených. Rodičia zlyhali v komunikácii a spoločenských vzťahoch, najväčšmi tým však trpí ich spoločné dieťa. Pomery medzi účastníkmi sa žiada nanovo upraviť, odvolací súd však považuje za potrebné napadnuté uznesenie zmeniť.

14. Podľa § 2 ods. 1 CMP, na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak.

15. Podľa § 324 ods. 1 CSP, pred začatím konania, počas konania a po jeho skončení súd môže na návrh nariadiť neodkladné opatrenie.

16. Podľa § 325 ods. 1 CSP, neodkladné opatrenie môže súd nariadiť, ak je potrebné bezodkladne upraviť pomery alebo ak je obava, že exekúcia bude ohrozená.

17. Podľa čl. 3 ods.1 Dohovoru o právach dieťaťa, záujem dieťaťa musí byť prvoradým hľadiskom pri akýchkoľvek postupoch týkajúcich sa detí, či už vykonávaných súkromnými zariadeniami sociálnej starostlivosti, súdmi, správnymi alebo zákonodarnými orgánmi.

18. Podľa čl. 5 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o rodine“), záujem maloletého dieťaťa je prvoradým hľadiskom pri rozhodovaní vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú. Pri určovaní a posudzovaní záujmu maloletého dieťaťa sa zohľadňuje najmä

- a) úroveň starostlivosti o dieťa,
- b) bezpečie dieťaťa, ako aj bezpečie a stabilita prostredia, v ktorom sa dieťa zdržiava,
- c) ochrana dôstojnosti, ako aj duševného, telesného a citového vývinu dieťaťa,
- d) okolností, ktoré súvisia so zdravotným stavom dieťaťa alebo so zdravotným postihnutím dieťaťa,
- e) ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do jeho dôstojnosti a ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do duševnej, telesnej a citovej integrity osoby, ktorá je dieťaťu blízkou osobou,
- f) podmienky na zachovanie identity dieťaťa a na rozvoj schopností a vlôh dieťaťa,
- g) názor dieťaťa a jeho možné vystavenie konfliktu lojality a následnému pocitu viny,
- h) podmienky na vytváranie a rozvoj vzťahových väzieb s obidvomi rodičmi, súrodencami a s inými blízkymi osobami,
- i) využitie možných prostriedkov na zachovanie rodinného prostredia dieťaťa, ak sa zvažuje zásah do rodičovských práv a povinností.

19. Keďže neodkladné opatrenie je možné nariadiť aj v prípadoch týkajúcich sa starostlivosti o maloleté deti za predpokladu, že pomery maloletého je nevyhnutné upraviť bezodkladne, odvolací súd skúmal aj záujem maloletého dieťaťa na nariadení navrhovaného neodkladného opatrenia, ktorý bude daný predovšetkým vtedy, ak tento záujem maloletého bude narušený alebo ohrozený v prípade absencie bezodkladnej úpravy jeho pomerov. Účelom neodkladných opatrení vo veciach maloletých je poskytnutie aj preventívnej ochrany ich právam a záujmom ešte pred ich porušením či ohrozením

20. Objektívne možno povedať, že v predchádzajúcich konaniach bola súdnym rozhodnutím cez prizmu najlepšieho záujmu dieťaťa mierne zvýhodnená matka. Styk mal prebiehať v jej domácnosti, otec sa mal tomu prispôbiť. Rodičom bola odporúčaná spolupráca s odborníkmi, obidvaja sa však podieľali na tom, že sa minula účinkom. Otec mal opakovane stretnutia nahrávať, napokon to však bola matka, ktorá spoluprácu definitívne odmietla.

21. Každopádne, situáciu je potrebné upokojiť, iné zainteresované osoby z priebehu styku vylúčiť, a na jeho priebeh dohliadať odborníkom, keďže empiria ukazuje nebezpečenstvo fyzického napadnutia medzi rodičmi, čo by ďalšieho absurdného zlyhania nielen v rodičovských kompetenciách, ale všeobecne porušení pravidiel morálneho správania, aj právnych predpisov.

22. Styk nemôže ďalej prebiehať v domácnosti matky, ale nateraz nemá odvolací súd za osvedčené, že domácnosť otca nepovedie k rovnakým výsledkom ako v predchádzajúcich konaniach. Veľmi prínosným bol v tomto smere návrh kolízneho opatrovníka, ktorý sa podujal realizovať stretnutia otca s maloletým v priestoroch svojho sídla a za svojej prítomnosti. Odvolací súd si ho osvojil a prebral do svojho rozhodnutia. Absolútne možno súhlasiť s potrebou adaptačnej fázy, trvanie v rozsahu jedného týždňa však nepovažuje odvolací súd za dostatočné. Vzťahy sú krajne vyhrotené, nemožno preto rozumne očakávať, že 2 či 3 stretnutia nastaví komunikáciu rodičov, či odhalia ich skutočné záujmy. Adaptačná doba bola z tohto dôvodu predĺžená na mesiac, začínajúc právoplatnosťou uznesenia.

23. Za opodstatnenú považuje odvolací prítomnosť matky počas asistovaného styku. Je nevyhnutné sledovať interakciu rodičov počas stretnutí, pretože nútení budú spolupracovať aj po uplynutí adaptačnej fázy. To znamená, že je dôležité trvať na tom, aby sa stretnutia na úrade fakticky uskutočnili, nielen formálne uplynula doba jedného mesiaca. V tejto súvislosti očakáva odvolací súd od ustanoveného opatrovníka, aby po uplynutí adaptačnej fázy, resp. aj jej v priebehu, ak to uzná za vhodné, podal súdu prvej inštancie správu, akým spôsobom, a či vôbec sa styk otca s maloletým uskutočňuje.

24. Po uplynutí doby jedného mesiaca sa styk bez ďalšieho premietne do druhej fázy, kedy otec bude tráviť čas s maloletým podľa vlastného uváženia, už bez prítomnosti matky. Intervaly budú časté, rozsah prispôsobený veku dieťaťa a jeho naviazaniu na osobu matky. Matka je povinná maloletého na styk s otcom pripraviť. Preberanie aj odovzdávanie dieťaťa bude vždy prebiehať v mieste bydliska matky.

25. Tentoraz však odvolací súd už neznesie dobrovoľne nedodržiavania svojho súdneho rozhodnutia. Rodičia boli postavení rovnako na štartovaciu líniu, je na nich, ako sa zachovajú voči dieťaťu aj sebe samým. Ich previnenia vyhodnotí súd v konaní vo veci samej, resp. neodkladným opatrením, ak bude jeho potreba osvedčená. Úpravu výkonu rodičovských práv a povinností budú formovať rodičia, predstavovať môže zákaz styku, ale aj zmenu osobnej starostlivosti.

26. Nariadením neodkladného opatrenia sa mení uznesenie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 21CoP/169/2020 zo dňa 03.12.2020.

27. Toto neodkladné opatrenie bude trvať do právoplatnosti úpravy výkonu rodičovských práv a povinností na čas po rozvoze manželstva v konaní vedenom na Okresnom súde Stará Ľubovňa pod sp. zn. 4P/94/2020, ak iným spôsobom nedôjde k jeho zmene alebo zrušeniu.

28. Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu v pomere hlasov 3 : 0 (§ 3 ods. 9 zákona číslo 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov § 393 ods. 2 C.s.p.).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 CSP v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).